...

Bratři Bienertovi

Vypracoval: FH
Ve Š. dne 30. listopadu 2024

Obsah

Úvod

Tématem mé seminární práce jsou bratři Bienertovi, kteří byli významnými osobnostmi města Šluknov. Práci jsem si vybral, protože mě zaujal životní příběh jednoho z bratrů, konkrétně jeho schovávání na půdě po dobu několika let. Dále mě zaujala i jejich tragická smrt v roce 1990.

Jelikož moje rodina bydlí ve Šluknově, moji rodiče je osobně znali a zažili i jejich smrt. Můj otec se také zúčastnil několika jejich výprav, když byl ještě dítě.

Touto prací bych rád připomenul památku bratrů Bienertových.

Nejvíce budu čerpat z různých novinových článků, dokumentů a také od lidí, kteří bratry znali osobně.

I. O Bienertových

I.I. Život sourozenců

František (*1911 - †1990) a Eduard (*1909 - †1990) Bienertovi byli dva sudetští Němci, kteří ve Šluknově vedli turistický klub pro nově přesunuté Čechy, organizovali různé výpravy po okolí a podíleli se na vytváření nových turistických stezek.

Ing. František Bienert (*1911 - †1990) vystudoval vysokou školu v Římě a stal se tak textilním inženýrem. Pracoval jako vedoucí technolog v továrně Bytex, která sídlila v Rumburku. Založil turistický klub ve Šluknově.

Eduard Bienert (*1909 - †1990) uměl několik světových jazyků i druhů těsnopisu. Po 2. světové válce byl z Čech vypovězen do Německa, ale uprchl zpět do Čech a přes 10 let se skrýval v domě jeho sourozenců, kteří měli od úřadů dovoleno po válce zůstat ve Šluknově. [[1]]

I.II. Odsun Němců

Jeho sestra Alžběta a bratr František mohli zůstat ve Šluknově, protože byli úřadem označeni za důležité při obnově republiky, mezitím co Eduard musel do transportu. Naštěstí nebyl transportovaný daleko, mohl tak tajně přebíhat přes hranice k sourozencům do Čech.

1 JARNÍM ŠLUKNOVSKEM. *Bratři František a Eduard Bienertovi*. Online. Dostupné z: https://jarnim-sluknovskem.webnode.cz/bratri-bienertovi/. [cit. 2025-04-20].

I.III. Hranice dvou světů

„Hranice je imaginární čára, oddělující imaginární práva jednoho národa od imaginárních práv jiného.“ [2]

To bylo možné do začátku 50. let, než komunisté výrazně zpřísnili ostrahu hranic. Po roce 1949, kdy vznikla NDR, bylo postupně zadrátováno i pohraničí s touto zemí a pohyb přes hranice byl stále obtížnější. Eduard se tak nedokázal vrátit přes noc zpátky do Německa. Společně se svými sourozenci se tedy rozhodli, že v jejich domě postaví úkryt, aby mohl tajně zůstat ve Šluknově.

Sestra a bratr ho museli živit ze svých a už tak malých zásob, které získávali z přídělového a lístkového systému. Nikdo z jejich známých nemohl vědět, ani tušit o tom, že se tam Eduard schovává.

2 „Hranice je imaginární čára, oddělující imaginární práva jednoho národa od imaginárních práv jiného.“ - Ambrose Bierce Zdroj: https://citaty.net/temata/hranice/

II. Doba Eduardova utajení

II.I. Eduard, život v utajení

Eduard vycházel ven pouze v noci na jejich dvorek, a to jen na malou chvíli. Svůj čas v úkrytu strávil studováním starých vlastivědných textů, map, různých průvodců po okolí a připravoval i podklady pro turistické výlety. Ty následně předal svému bratrovi Františkovi, který pak navštěvoval pomníčky a jiné památky na území Českého Švýcarska a okolí. [[3]] Celou dobu se skrýval na půdě jejich rodinného domu.

Živil se z rodinných zásob nebo malých porcí, které dostával od sourozenců, kteří získávali potraviny pro sebe z přídělového systému.

II.II. Františkovy výpravy

František zde mohl zůstat díky svým zkušenostem v oboru textilní výroby. Byl také velmi oblíbený místními obyvateli. Založil a vedl místní turistický oddíl a nově přistěhovalým Čechům ukazoval památky a místa Šluknovského výběžku a okolí. Díky svému bratrovi měl vždy nové trasy a perfektní informace pro svůj klub turistů. Svými přednáškami se snažil zachovat tzv. paměť „kraje”, protože drtivá většina původních obyvatel byla odsunuta. Přestože byl Němec, učil přesídlené Čechy a jejich děti znát každý kout tohoto kraje a milovat ho. Uspořádal tak několik výletů a výprav, kterých se mohl zúčastnit kdokoliv. Mezi turisty nejvíce oblíbená místa patřily Brtníky, specificky ledopády.

3 O vraždě Františka a Eduarda Bienertových v pořadu České televize „Stopy, fakta, tajemství“. *PRO OBČANY / Město Šluknov – nejsevernější město v ČR*. 2013.

II.III. Nalezení Eduarda

V roce 1962 došlo k požáru velké stodoly hned vedle jejich domu, kde se tehdy ještě stále ukrýval Eduard. Když uviděl požár, běžel ihned pomoci s hašením. Zahlédli ho místní hasiči a poznali, že jde o zdejšího rodáka Eduarda Bienerta, [4] O němž si mysleli, že byl po válce odsunut do Německa. Policie ho následně objevila den po požáru při prohlídce. Trest mu byl odpuštěn, protože si ho vlastně takzvaně „odseděl" na půdě svého domu.

4 JARNÍM ŠLUKNOVSKEM. *Bratři František a Eduard Bienertovi*. Online. Dostupné z: https://jarnim-sluknovskem.webnode.cz/bratri-bienertovi/. [cit. 2025-04-20].

III. Odkaz Františka

III.I. Společenské akce

III.I.I. Jarní turistické srazy

František pořádal již od roku 1960 významné veřejné akce. Pro okres Děčín pořádal JARNÍ TURISTICKÉ SRAZY. dodnes je střídavě pořádají všechny turistické odbory na Děčínsku. Srazy ale nemají velkou účast. [5]

III.I.II. Týdny vysokohorské turistiky

Tato akce neprobíhala pouze ve skalách Českého Švýcarska, ale i ve Vysokých Tatrách, nebo dokonce v Rumunsku. Byl schopen popsat celé Tatry z paměti. Věděl, kde přesně co leží.

III.I.III. Brtnické ledopády

Posledních pár let, se v zimě pořádají čtyřdenní srazy turistů. Jsou spíše pro výkonnostní sportovce.

5 ZÍKA, Martin. ODKAZ ŠLUKNOVSKÉHO RODÁKA FRANTIŠKA BIENERTA. *Turistický magazín*. 2021.

František Bienert (v čepici uprostřed) na archivním snímku jako vedoucí turistického oddílu mládeže.
Archivní snímek [6]

6 stejný článek

III.II. František

František byl svou osobností nejdominantnější ze všech sourozenců. Dokázal zaujmout a pořádal pro děti neustále nějaké výlety. V mládí se věnoval studiu jazyků – češtině, angličtině, francouzštině, italštině a španělštině.

Druhá světová válka ho zastihla v Africe, kde pracoval jako tlumočník.

Byl aktivní, vyvěšoval na školách turistické plakáty. Verboval lidi do svého turistického kroužku i v podniku Bytex. Přezdívalo se mu Pomeranč kvůli jeho rezavým rysům.

Pečlivě znal každou krajinu, kterou prošel. Dokonale znal okolí Šluknova a miloval Brtníky a Kyjov. [[7]]

František využíval, každý volný víkend, co měl, aby mohl cestovat.

Ke všem místům, která navštívil, měl vždy připraven výklad, který vyprávěl ostatním členům své družiny. Uměl perfektně geologicky popsat krajinu. Eduard mu při výkladech několikrát pomáhal, byl totiž vlasti vědecky zdatnější. Měl slušné zkušenosti také z botaniky a historie. Výklady vždy okořenil vlastním zážitkem.

7 HORÁK, Petr. Vzpomínka na bratry Bienerty. *Šluknovské noviny*. Říjen 2010, roč. 2010, č. 10, s. 3.

Objevoval zapomenuté pomníky, jako značkař obnovoval známé a téměř zapomenuté turistické stezky. [8]

Karlštejn [9]

8 František Bienert. *Rumburské noviny*. Duben 2011, roč. 2011.
9 stejný článek

IV. Vražda bratrů

IV.I. Smrt

Oba byli bohužel tragicky zavražděni v roce 1990 při vybírání peněz na opravu místního kostela, protože byli velice věřící.

V nedělní noci dne 16.9.1990 byli surově zavražděni. František byl na místě ubit jedenácti údery kladivem, Eduard zemřel cestou do nemocnice.

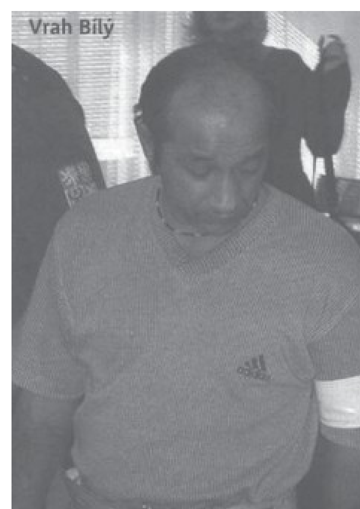
Pachatel se po vraždě na místě pokusil založit požár, aby zahladil stopy.

Bylo vyslechnuto přes padesát svědků, vyslýchalo se tři sta občanů, aby se policie dokázala dostat k tomu, kdo je pachatel.

Po měsíci pátrání se našel pachatel – byl to Milan Bílý.

Ke svému činu se přiznal při rekonstrukci scény z té noci. Názorně předvedl, co udělal Eduardovi a Františkovi. Z domu utekl zadním vchodem. Při rekonstrukci scény dodal, že nabízel těžce zraněnému Eduardovi alkohol na posílení.

IV.II. Soudní proces

U Krajského soudu v Ústí nad Labem původní přiznání odvolal. Tvrdil, že v domě byl, ale vraždu spáchal někdo jiný. Milan Bílý byl tedy zproštěn obžaloby za trestný čin vraždy a byl potrestán pouze za porušování domovní svobody a pokus o krádež.

V roce 2004 byl vrah po čtrnácti letech konečně odsouzen. Pachateli Milanu Bílému pražský vrchní

soud vyměřil výjimečný dvacetiletý trest, přestože soud nižší instituce ho původně poslal do vězení pouze na 14 let.

Milan Bílý byl již desetkrát před vraždou trestně stíhán, po vraždě se dopustil dalších pěti trestných činů. [[10]]

10 HORÁK, Petr. Vzpomínka na bratry Bienerty. *Šluknovské noviny*. Říjen 2010, roč. 2010, č. 10, s. 3.

Závěr

Jsem rád, že jsem se mohl dozvědět více o tomto příběhu. Díky této práci jsem se dozvěděl spoustu nového o svém kraji.

Snažil jsem se využít všechny dostupné zdroje, i když jich nebylo mnoho. Očekával jsem, že napíšu více o jejich osobním životě. Bohužel většina informací se týká pouze jejich tragické smrti.

Zdroje

[1]JARNÍM ŠLUKNOVSKEM. *Bratři František a Eduard Bienertovi*. Online. Dostupné z: https://jarnim-sluknovskem.webnode.cz/bratri-bienertovi/. [cit. 2025-04-20].

[2] „Hranice je imaginární čára, oddělující imaginární práva jednoho národa od imaginárních práv jiného.“ - Ambrose Bierce Zdroj: https://citaty.net/temata/hranice/

[3] O vraždě Františka a Eduarda Bienertových v pořadu České televize „Stopy, fakta, tajemství“. *PRO OBČANY / Město Šluknov - nejsevernější město v ČR*. 2013.

[4] JARNÍM ŠLUKNOVSKEM. *Bratři František a Eduard Bienertovi*. Online. Dostupné z: https://jarnim-sluknovskem.webnode.cz/bratri-bienertovi/. [cit. 2025-04-20].

[5] ZÍKA, Martin. ODKAZ ŠLUKNOVSKÉHO RODÁKA FRANTIŠKA BIENERTA. *Turistický magazín*. 2021.

[7] HORÁK, Petr. Vzpomínka na bratry Bienerty. *Šluknovské noviny*. Říjen 2010, roč. 2010, č. 10, s. 3.

[8] František Bienert. *Rumburské noviny*. Duben 2011, roč. 2011.

110416_Expedice_100(2)